

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudců Mgr. Věry Jachurové a Mgr. Bc. Jana Schneeweise v právní věci

žalobce: **K. E. C.**
bytem xxx, Rakouská republika

zastoupený JUDr. Jakubem Křížem, Ph. D., advokátem
se sídlem Praha 4, Na Podkovce 281/10

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3

o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 13. 11. 2019 č.j. MV-126928-7/SO-2019

takto:

- I.** Rozhodnutí ministra vnitra ze dne 13. 11. 2019 č.j. MV-126928-7/SO-2019 a rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 30. 7. 2019 č.j. VS-5403/833/2-1994 se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II.** Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 15.584,- Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce advokáta JUDr. Jakuba Kříže, Ph.D.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí ministra vnitra ze dne 13. 11. 2019 č. j. MV-126928-7/SO-2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“) a rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 30. 7. 2019 č.j. VS-5403/833/2-1994. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl podle § 152 odst. 6 písm. b) správního řádu rozklad, který žalobce podal proti usnesení Ministerstva vnitra, odboru všeobecné správy ze dne 30. 7. 2019 č.j. VS-5403/833/2-1994 (dále jen „rozhodnutí správního orgánu I. stupně“). Rozhodnutím správního orgánu I. stupně bylo podle § 102 odst. 4 správního řádu zastaveno řízení zahájené na základě žádosti žalobce o vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu (dále též „žádost“) ve věci zachování československého státního občanství pana E. C., nar. xxx a zemřelého xxx (dále jen „zemřelý“).

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Viterová

2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že institut nového rozhodnutí umožňuje v zákonem taxativně upravených případech prolomit zásadu *non bis in idem*. Žalobce podal žádost v souladu s ustanovením § 101 písm. b) správního řádu, které výslovně uvádí pro možnost vydání nového rozhodnutí dvě kumulativní podmínky, a to podmínku pravomocného zamítnutí věci, která byla splněna, a podmínku, že novým rozhodnutím bude předchozí žádosti plně vyhověno. V případě druhé podmínky se žalovaný ztotožnil s výkladem provedeným v komentáři *Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bobadlo, D.: Správní řád, komentář, 5. vydání, Praha 2016*, podle kterého „*Na základě důvodu uvedeného pod písmenem b) lze prolomit překážku rei iudicatae (ve věci pravomocně rozhodnuté podle § 48 odst. 2) v případě vyhovění žádosti, která byla pravomocně zamítnuta. Tato situace bude připadat v úvahu v případě změny skutkových a případně právních okolností, za nichž bylo původní rozhodnutí o zamítnutí žádosti vydáno. Změna podmínek se může týkat předmětu žádosti či žadatele.*“
3. Žalovaný dále uvedl, že skutečnosti, jimiž žalobce argumentoval, již byly v zásadě vyřešeny jak v rámci původního řízení o žádosti, tak i v rámci řízení o povolení obnovy původního řízení. V rámci těchto řízení byla již vyřešena klíčová otázka, zda se zemřelý činně zúčastnil boje za osvobození republiky, nebo trpěl pod nacistickým nebo fašistickým terorem, jak stanoví § 2 odst. 1 ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarského (dále jen „dekret prezidenta republiky“). Rozhodnutí ve věci byla ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu řádně odůvodněna, což konstatovaly i správní soudy. Obě předchozí řízení ve věci byla z pohledu ústavnosti posouzena i Ústavním soudem, který rovněž žádné pochybení ve věci neshledal. Vzhledem k tomu, že žalobce v daném případě uvedl skutečnosti v zásadě totožné jako v žádosti o povolení obnovy řízení a i s ohledem na jejich dataci je zřejmé, že tyto skutečnosti byly známé již v rámci předchozího řízení. V daném případě nelze hovořit o změně skutkového stavu. Rovněž nelze hovořit o změně právních okolností, neboť právní stav zůstává od posledního řešení dané věci nezměněn.
4. Žalovaný také neshledal existenci procesních pochybení, které by měly vliv na výsledky předchozích řízení. Odkázal přitom na skutečnost, že posouzení možných procesních vad je ze zákona předmětem řízení o rozkladu a je posuzováno i v rámci správních soudů, přičemž jak správní orgány, tak i správní soudy taková pochybení neshledaly.
5. Konstatoval, že námitky uvedené v rozkladu jsou v zásadě totožné se skutečnostmi, které žalobce uplatnil v žádosti, přičemž obdobné argumenty uvedl již v rámci řízení o povolení obnovy řízení. Správní orgán I. stupně se s těmito skutečnostmi řádně vypořádal a v zásadě s totožnými námitkami se vypořádaly správní orgány už v případě řízení o povolení obnovy předchozího řízení. Právní názor správních orgánů I. a II. stupně pak byl aprobován i správními soudy, přičemž ústavnost rozhodnutí správních orgánů a správních soudů ve věci posoudil Ústavní soud, který porušení ústavnosti neshledal. Spolu s rozkladem nebyly předloženy žádné další doklady ani návrhy, které by bylo možné posoudit ve smyslu § 82 odst. 4 správního řádu.
6. K námitce, že správní orgán pouze odkázal na předchozí rozsudky soudů v dané věci, žalovaný s poukazem na ustálenou judikaturu konstatoval, že povinnost správních orgánů řádně odůvodnit svá rozhodnutí nelze chápat zcela dogmaticky a vykládat tento závazek tak, že odůvodnění vyžaduje za všech okolností podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka řízení. Podstatné je, aby byly vypořádány všechny závažné právní argumenty (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2017 sp. zn. 3 Azs 134/2017 a nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2017 sp. zn. IV. ÚS 1903/07). Z důvodu právní opatrnosti žalovaný též odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2009 sp. zn. 9 Afs 70/2008.
7. Neztotožnil se ani s námitkou, že se správní orgán I. stupně nevypořádal s porušením principu rovnosti a otázkou hodnocení některých důkazů. Uvedl, že správní orgán I. stupně převážně

postavil odůvodnění svého rozhodnutí právě na odkazech na rozsudky, které se s danými argumenty žalobce již vypořádaly, a to v souvislosti s jeho žádostí o povolení obnovy řízení. Vzhledem k tomu, že dotčené rozsudky se dané problematice široce věnují a od jejich vydání nedošlo ke změně skutkového stavu, je takové odůvodnění v daném případě zcela na místě. Nové argumenty, které by svědčily o nesprávnosti závěrů, které soudy v dané věci učinily, žalobce nevznesl. Pro úplnost žalovaný dodal, že porušení principu rovnosti by znamenalo porušení ústavnosti, které však v daném případě v souvislosti s principem rovnosti již posuzoval Ústavní soud, jenž dospěl k závěru, že základní práva žalobce porušena nebyla.

8. K odkazu žalobce na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2018 č.j. 5 As 122/2016-36 a ze dne 23. 11. 2016 č.j. 3 As 261/2015-38 žalovaný podotkl, že je sice pravdou, že změna skutkových či právních okolností není jedinou podmínkou pro vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu, nicméně i Nejvyšší správní soud hovoří o institutu zásadní změny okolností.
9. Pro úplnost žalovaný dodal, že žalobce de facto požaduje opětovné posouzení a vyhodnocení důkazů, které již byly (některé opakovaně) správními orgány i soudy posouzeny a vyhodnoceny. Zcela nové skutečnosti, které by zásadně měnily možný výsledek řízení, však nedoložil. Ačkoli lze činy a jednání zemřelého v době nesvobody nepochybně považovat za chvályhodné a jistě svědčící o vysokém morálním kreditu zemřelého, nelze na tyto nahlížet jako na aktivní účast na boji za osvobození Československé republiky.
10. Závěrem žalovaný uvedl, že v daném případě nelze s ohledem na povahu věci, tj. posouzení výjimky z účinků dekretu prezidenta republiky, uvažovat o tom, že by v roce 2019 došlo ke změně rozhodných skutkových či právních okolností. Obdobně se v dané věci již v roce 2016, resp. 2017 vyjádřil jak Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 27. 5. 2016 č.j. 8 A 129/2015-70, tak i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 11. 2017 č.j. 8 As 144/2016-93. Soudy mimo jiné konstatovaly, že za nové důkazy nelze považovat důkazy, které mohl (a měl) uplatnit zemřelý již v původním řízení. V této souvislosti se vyjádřil i Ústavní soud v usnesení ze dne 18. 6. 2019 sp. zn. III. ÚS 562/18.
11. Žalobce v žalobě uplatnil čtyři námitkové okruhy.
12. V prvním žalobním bodě namítl, že žalovaný podmiňuje přípustnost vydání nového rozhodnutí předpoklady stanovenými pro povolení obnovy řízení podle ustanovení § 100 odst. 1 správního řádu. Ačkoli převážnou většinu tvrzení a důkazů předestřených v žádosti žalobce uplatnil již v řízení o povolení obnovy, žalovaný přehlédl, že orgány veřejné moci v něm hodnotily výhradně, zda jsou tyto skutečnosti způsobilé dostát přísným nárokům na povolení obnovy původního řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, tedy zda byly dříve žalobci neznámé a nemohl je v původním řízení uplatnit. Nijak se však nezabývaly jejich meritorním přezkumem a řešením otázky, zda představují důvod pro vyhovění žádosti z roku 1945. I Ústavní soud v usnesení ze dne 18. 6. 2019 sp. zn. III. ÚS 562/18 explicitně vyloučil, že by zkoumal jakoukoli jinou otázku než to, zda žalobcem předložené důkazy představovaly dříve neznámou skutečnost jako podmínku pro povolení obnovy řízení.
13. Pokud žalovaný odmítl žalobcem předkládané skutečnosti a důkazy s poukazem na to, že se s nimi orgány veřejné moci již vypořádaly v řízení o povolení obnovy, odmítl je implicitně s odůvodněním, že nejde o „*dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit*“ ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. Pro vydání nového rozhodnutí však nejsou žádné takové podmínky předepsány a nelze trvat na jejich splnění. Závěr o nepřípustnosti povolení obnovy řízení není přenositelný na rozhodování o žádosti o vydání nového rozhodnutí.

14. Ve druhém žalobním bodě žalobce namítl, že žalovaný podmiňoval přípustnost vydání nového rozhodnutí změnou rozhodných skutkových či právních skutečností. Změna okolností však není pro vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu vyžadována. To potvrdil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 10. 2018 č.j. 5 As 122/2016-36. Rovněž v rozsudku ze dne 23. 11. 2016 č.j. 3 As 261/2015-38 Nejvyšší správní soud konstatoval, že k provedení nového řízení není třeba změny podmínek skutkových či právních. V rozsudku ze dne 30. 11. 2016 č.j. 8 As 65/016-43 Nejvyšší správní soud zdůraznil, že podstatou nového rozhodnutí je, že jím bude vyhověno dříve pravomocně zamítnuté žádosti, přičemž správní řád již nestanoví, zda se tak má stát za stejných či změněných výchozích podmínek a zda má jít o změnu skutkovou či právní. Zároveň Nejvyšší správní soud uzavřel, že vydání nového rozhodnutí může odůvodnit i samotné nesprávné právní posouzení věci správním orgánem, aniž by k tomu přistupovaly změny skutkových nebo právních okolností. Žalobce uvedl, že zatímco k povolení obnovy řízení může dojít jen ve zřídkavých případech, jež jsou restriktivně vymezeny podmínkami zakotvenými v ustanovení § 100 odst. 1 správního řádu, pro vydání nového rozhodnutí je ustanovením § 101 písm. b) správního řádu potlačena překážka *rei administratae*, která je ostatně ve správním řízení formulována vcelku úzce a v souladu s ustanovením § 48 odst. 2 správního řádu se vztahuje pouze na případy, kdy bylo v totožné věci přiznáno právo nebo uložena povinnost. Naopak neplatí pro negativní rozhodnutí, mimo jiné také pro rozhodnutí o zamítnutí žádosti o zachování občanství, protože ta ze své povahy nenabývají materiální právní moci.
15. Ve třetím žalobním bodě žalobce namítl, že žalovaný opomněl hodnotit, zda zemřelý splňoval podmínky pro zachování československého státního občanství podle § 2 odst. 1 dekretu prezidenta republiky, přestože žalobce v žádosti podrobně odůvodnil význam skutečností zakládajících důvody pro vyhovění žádosti z roku 1945. V této souvislosti uvedl, že zemřelý zůstal věrný Československé republice, nikdy se neprovinil proti českému a slovenskému národu a činně se účastnil boje za osvobození Československé republiky.
16. Ve čtvrtém žalobním bodě žalobce namítl, že žalovaný opomněl hodnotit, zda lze provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve světle změny okolností spočívajících v existenci nových prohlášení Ruženy M. (dále jen „R. M.“) a Josefa P. (dále jen „J. P.“), nově nalezeného potvrzení ONV v Jindřichově Hradci z roku 1960, nově objeveného oběžníku a výnosu Ministerstva vnitra, dále ve světle prohlášení Jiřího N. (dále jen „J. N.“) a porušení zásady rovnosti.
17. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. Ve vyjádření k žalobě předně odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, neboť žalobce částečně zopakoval námitky, které vznesl již v rozkladu proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Konstatoval, že zohlednil podmínky vydání nového rozhodnutí stanovené v § 101 písm. b) správního řádu i důvody, které uvedl žalobce. Napadené rozhodnutí je v tomto směru řádně přezkoumatelným způsobem odůvodněno. Obnova řízení je v napadeném rozhodnutí zmíněna pouze v souvislosti s otázkou předchozího projednání věci. Napadené rozhodnutí neobsahuje jakoukoli explicitní či implicitní aplikaci ustanovení § 100 odst. 1 správního řádu na daný případ, natož aby jím bylo podmiňováno vydání nového rozhodnutí ve věci.
18. Důvody pro vydání nového rozhodnutí žalovaný neshledal ani při posouzení důvodů, které žalobce v žádosti tvrdil. Vzhledem k tomu, že žádost neobsahuje žádné zásadní dokumenty, které by dávaly důvodný předpoklad nezákonnosti předchozích řízení ve věci, nelze předložení dalších dokladů považovat za důvod pro vydání nového rozhodnutí.
19. Za nedůvodnou označil žalovaný námitku, že opomněl hodnotit, zda zemřelý splňoval podmínky pro zachování československého státního občanství podle § 2 odst. 1 dekretu prezidenta republiky. Připustil, že v napadeném rozhodnutí nebyla tato otázka opětovně posuzována

a analyzována, avšak žalovaný ji považuje za vyřešenou odkazem na předchozí související rozhodnutí ve věci. Neztotožnil se ani s námitkou, že opomněl hodnotit skutečnost, zda lze provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí. Odkázal přitom na strany 3 a 4 napadeného rozhodnutí, které obsahují právní východiska, která jsou aplikována na případ žalobce, a přezkoumatelnou úvahu žalovaného.

20. Při ústním jednání před soudem, které se konalo dne 10. 2. 2022, právní zástupce žalobce stručně zopakoval námitky obsažené v žalobě. Zdůraznil, že žalovaný se vyhnul meritornímu posouzení namítaných skutečností a předložených důkazů a zcela svévolně a v rozporu se zněním aplikovaného ustanovení omezil institut vydání nového rozhodnutí na situace, kdy jsou žadatelem uplatněny nové skutečnosti nebo nové důkazy. Navrhl, aby soud žalobě vyhověl a zrušil jak napadené rozhodnutí, tak i rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Žalovaný při jednání s odkazem na odůvodnění napadeného rozhodnutí i vyjádření k žalobě setrval na svém procesním stanovisku a navrhl, aby soud žalobu zamítl. Uvedl, že žalobcem uplatněné důvody pouze doplňují to, co bylo již známo a přezkoumáno, přičemž i ze žalobcem odkazovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyplývá, že podstatou vydání nového rozhodnutí je nové posouzení již pravomocně rozhodnuté věci, a to zpravidla za změněných výchozích skutkových či právních podmínek.
21. Soud při jednání zamítl návrh žalobce na provedení důkazů označených v žalobě, neboť dospěl k závěru, že k posouzení důvodnosti žaloby zcela postačuje obsah správního spisu; jakékoliv doplňování dokazování proto shledal nadbytečným.
22. Při posouzení věci soud vycházel z následující právní úpravy:
23. Podle § 101 písm. b) správního řádu platí, že *provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve věci lze tehdy, jestliže novým rozhodnutím bude vyhověno žádosti, která byla pravomocně zamítnuta.*
24. Podle § 102 odst. 4 věta první správního řádu platí, že *pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví.*
25. Podle § 102 odst. 6 správního řádu platí, že *v novém řízení může správní orgán využít podkladů původního rozhodnutí včetně podkladů rozhodnutí o odvolání, nevylučuje-li to důvod nového řízení. Právní názor odvolacího správního orgánu je pro správní orgán provádějící nové řízení závazný, pokud se tento právní názor vlivem změny právního stavu nebo skutkových okolností nestal bezpředmětným.*
26. Po provedeném řízení soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
27. Na úvod soud považuje za potřebné vyjádřit se k podstatě institutu nového řízení a vydání nového rozhodnutí ve smyslu § 101 písm. b) správního řádu. Předně je třeba uvést, že současný správní řád upravuje institut překážky věci pravomocně rozhodnuté (§ 48 odst. 2) a v souladu s dlouhodobou právní doktrínou i soudní praxí jej výslovně spojuje toliko s rozhodnutími pozitivními a nikoli s rozhodnutími negativními, jimiž správní orgán zamítl žádost či návrh účastníka řízení. Za této situace nelze judikatorně nad rámec zákonné úpravy rozšířit použití této překážky správního řízení i na věci, v nichž dříve došlo k zamítnutí téhož návrhu či žádosti účastníka řízení. Takový postup by znamenal nepřipustné omezení přístupu účastníka k právním prostředkům ochrany jeho práv či zájmů, které jde zřejmě nad rámec zákona, respektive proti zákonu, a tedy by zakládal porušení práva na soudní a jinou právní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny (viz nálezn Ústavního soudu ze dne 22. 1. 2019 sp. zn. II. ÚS 752/18). Právní úprava zakotvená v § 101 písm. b) správního řádu tak primárně reflektuje ústavně zaručené právo neúspěšného žadatele na přístup k právním prostředkům ochrany jeho konkrétních subjektivních veřejných práv. Z uvedeného rovněž plyne, že institut nového rozhodnutí podle § 101 písm. b)

správního řádu zároveň nelze chápat jako (řádny či mimořádný) opravný prostředek. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 11. 2016 č.j. 3 As 261/2015-38: „(i)nstitut nového rozhodnutí ve věci nepatří v obecné rovině svým charakterem mezi opravné prostředky, neboť jeho podstatou není náprava vad již přijatého rozhodnutí, ale jde o nové posouzení pravomocně rozhodnuté věci, a to buď za stejných, anebo změněných podmínek.“ Žadatel o vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu také není povinen vyčerpat opravné prostředky před podáním této žádosti. Správní řád takovou podmínku pro zahájení řízení podle § 101 písm. b) správního řádu nestanoví. Se žalovaným lze souhlasit v tom, že z aplikovaného ustanovení § 101 písm. b) správního řádu vyplývají dvě kumulativní podmínky, které je třeba splnit, aby správní orgán mohl vydat nové rozhodnutí. První podmínkou je existence pravomocného rozhodnutí o zamítnutí žádosti, druhá podmínka *de facto* vyjadřuje samotný účel uvedeného institutu, jehož těžištěm je kladné vyřízení žádosti. Mezi stranami je nesporné, že žalobce splnil první podmínku, jelikož jeho žádost, resp. žádost podaná jeho právním předchůdcem byla pravomocně zamítnuta. Výkladem aplikovaného ustanovení § 101 písm. b) správního řádu z pohledu naplnění druhé podmínky se zabýval Nejvyšší správní soud zejména v rozsudku ze dne 28. 8. 2019 č.j. 2 Azs 390/2018-46, v němž vyložil, že: „Podmínkou pro provedení nového řízení a vydání nového rozhodnutí dle § 101 písm. b) správního řádu není vážný důvod, žadatel jej proto ve své žádosti nemusí tvrdit ani prokazovat; nové rozhodnutí však nesmí vést k obcházení zákona. V řízení o vydání nového rozhodnutí z důvodu dle § 101 písm. b) správního řádu přezkoumá správní orgán naplnění podmínek, jejichž nesplnění bylo v původním zamítavém rozhodnutí žadateli vytýkáno; jestliže nazná, že nedostatky původní žádosti byly odstraněny, musí se v novém řízení meritorně zabývat i dalšími dosud neposuzovanými podmínkami pro její vyhovění.“ S odkazem na své rozhodnutí ze dne 30. 10. 2018 č.j. 5 As 122/2016-36 Nejvyšší správní soud k institutu nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu dále uvedl, že: „(...) k novému posouzení pravomocně rozhodnuté věci a vydání nového rozhodnutí (...) není třeba ani změny skutkových či právních okolností věci. V tomto ohledu není správní řád rovněž nijak limitující. Je však třeba připustit, že podstata toho, proč je možné původně zamítnuté žádosti vyhovět, zpravidla bude spočívat právě ve změně výchozích skutkových či právních okolností věci (...) nové řízení je koncipováno jako pokračování původního řízení, a proto také dává možnost využít původních podkladů. Nové řízení s řízením původním v podstatě tvoří jeden celek, což potvrzuje též druhá věta § 102 odst. 6 správního řádu, která – s výhradou skutkových či právních změn – konstatuje vázanost právním názorem odvolacího orgánu v původním řízení. (...) Podstatou vydání tzv. nového rozhodnutí je nové posouzení již pravomocně rozhodnuté věci – a to buď za stejných, anebo zpravidla změněných výchozích skutkových či právních podmínek. (...) Vydání nového rozhodnutí není (...) koncipováno jako nárokové a správní řád zde připouští uvážení správního orgánu, které je limitováno zejména základními zásadami činnosti správních orgánů. Výsledek správního uvážení musí odpovídat zejména tomu, že správní orgány jsou povinny šetřit práva nabytá v dobré víře, což vyplývá nejen z 2 odst. 3 správního řádu. Tato základní zásada činnosti správních orgánů je zdůrazněna znovu v § 102 odst. 7 správního řádu, a to právě pro případ nového řízení směřujícího k vydání nového rozhodnutí.“ Ke konkrétnímu postupu správního orgánu v řízení o vydání nového rozhodnutí z důvodu podle § 101 písm. b) správního řádu pak Nejvyšší správní soud uvedl, že: „(...) je na místě v prvé řadě přezkoumat naplnění podmínek pro vyhovění předmětné žádosti, jejichž nesplnění bylo v původním rozhodnutí vytýkáno a pro něž byla daná žádost dříve zamítnuta. Pakliže některý z původních důvodů pro nevyhovění žádosti nebude stále odstraněn a správní orgán dospěje k závěru o jeho trvání i přes okolnosti uvedené v žádosti o nové rozhodnutí, zřídí nové řízení dle § 102 odst. 4 správního řádu; již tím je totiž zřejmé, že původní žádosti nemůže být vyhověno, což je však *conditio sine qua non* pro vydání nového rozhodnutí.“

28. Soud si je vědom toho, že právní úprava obsažená v § 101 písm. b) správního řádu žadatele o vydání nového rozhodnutí v podstatě nijak neomezuje, a to ani z hlediska časového (správní řád nelimituje podání žádosti o vydání nového rozhodnutí žádnou lhůtou), ani z hlediska důvodů, pro které lze žádost o vydání nového rozhodnutí podat. Již s ohledem na princip právní jistoty a nutnost ochrany práv nabytých v dobré víře soud takovou právní úpravu nepovažuje za zcela vhodnou, nicméně stanovení podmínek pro provedení nového řízení a vydání nového

rozhodnutí je výlučnou pravomocí zákonodárce. Soud je při své rozhodovací činnosti vázán zákonem (čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky), a tedy i příslušnými ustanoveními správního řádu. Optikou shora citovaných nosných výkladových východisek k aplikaci ustanovení § 101 písm. b) správního řádu proto přistoupil k vypořádání žalobních námitek.

29. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí ztotožnil s právním názorem vyjádřeným v odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně, přičemž rámcově konstatoval, že žalobce v předmětné žádosti uvedl skutečnosti, které již byly v zásadě vyřešeny jak v původním řízení o žádosti, tak i v řízení o povolení obnovy původního řízení. Učinil závěr, že v daném případě nedošlo ke změně skutkových ani právních okolností, přičemž nebyla shledána ani žalobcem namítaná procesní pochybení, a proto nejsou dány důvody pro vydání nového rozhodnutí. Současně aproboval postup správního orgánu I. stupně, který založil svou argumentaci na odkazech na rozsudky vydané v souvislosti s řízením o žádosti o povolení obnovy řízení. Ve shodě se správním orgánem I. stupně žalovaný uzavřel, že žalobce neoznačil nové skutečnosti, které by svědčily o nesprávnosti závěrů, k nimž dospěly soudy v předcházejících řízeních, a které by tak mohly vést k vydání nového rozhodnutí.
30. Konkrétně bylo v odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně uvedeno, že: „*Jde-li o svědectví porízená v r. 2003 a v r. 2008, Nejvyšší správní soud se jimi zabýval ve svém rozsudku sp. zn. 8 As 144/2013-93 (správné označení rozsudku má být 8 As 144/2016-93 – pozn. soudu) ze dne 30. 11. 2017 – viz body č. (25), (26), (27), (28). K potvrzení okresního národního výboru z r. 1960 se Nejvyšší správní soud vyjádřil rovněž – viz bod č. (29), (30), (31). K možnosti a přípustnosti hodnocení důkazů dle měřítek poválečné judikatury Nejvyššího správního soudu se vyjadřovaly jak Ústavní soud, tak nyníjší Nejvyšší správní soud. K tvrzení, že správní orgány nepracovaly v původním řízení s oběžníky Ministerstva vnitra k provedení ústavního dekrety č. 33/1945 Sb., lze podotknout, že se nezakládá na pravdě; k oběžníku ze dne 24. 8. 1945 a výnosu e dne 2. 5. 1946 viz např. rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 8 A 129/2015 ze dne 27. 5. 2019 lze poukázat např. na rozhodnutí ministra vnitra ze dne 1. 8. 2008 (str. 45).*
31. Se žalovaným lze v obecné rovině souhlasit v tom, že pokud účastník v řízení o žádosti podané podle § 101 písm. b) správního řádu argumentuje pouze skutečnostmi či důkazy, které již byly bezesbýtku posouzeny v původním řízení, nebude v takovém případě správní orgán muset znovu zevrubně odůvodňovat bezpředmětnost těchto tvrzení. Posouzení toho, zda lze vydat nové rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu, nicméně bude vždy záležet na konkrétních okolnostech případu, které musí správní orgán podrobit přezkoumatelné úvaze o jejich relevanci nebo naopak bezvýznamnosti stran předmětné žádosti.
32. Soud se však neztotožňuje s názorem žalovaného i správního orgánu I. stupně, že žalobce nemohl v žádosti argumentovat těmi skutečnostmi či důkazy, k nimž se již dříve vyjádřily správní orgány, správní soudy a Ústavní soud v rámci řízení o povolení obnovy. V tomto kontextu nelze přehlížet, že pro podání žádosti podle § 101 písm. b) správního řádu zákon nestanoví podmínku povinného vyčerpání opravných prostředků, neboli žadatel o vydání nového rozhodnutí může „vynechat“ podání žádosti o povolení obnovy a skutečnostmi či důkazy, které by mohl uplatnit v řízení podle § 100 správního řádu, může odůvodnit žádost o vydání nového rozhodnutí. Podstatné však je to, že žádost o povolení obnovy je mimořádný opravný prostředek, který primárně slouží k nápravě skutkových nesprávností zjištěných po právní moci rozhodnutí. Vedle časového omezení je povolení obnovy řízení podmíněno přesně stanovenými důvody, mezi které patří mimo jiné to, že vyjdou najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit. Správní orgán v řízení o povolení obnovy musí prvotně zkoumat, zda je žádost o obnovu řízení opřena o dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, o nichž v době původního řízení účastník nevěděl, resp. je nemohl uplatnit. Věcným obsahem těchto skutečností či důkazů se správní orgán v řízení o povolení obnovy nejprve zabývá toliko z toho pohledu, zda se jedná

o skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení, a zda je účastník mohl v původním řízení získat a uplatnit. Pakliže správní orgán dospěje k závěru, že účastník řízení se domáhá povolení obnovy řízení z důvodů, které mohl objektivně uplatnit v původním řízení, žádost o povolení řízení zamítne, aniž by dále zkoumal, zda by v žádosti uvedené skutečnosti či důkazy vedly k vyhovujícímu rozhodnutí o žádosti či nikoli. Řízení o vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu naproti tomu není vyhrazeno jen pro předem definovaný okruh případů a jediným kritériem pro zahájení nového řízení a vydání nového rozhodnutí je vedle pravomocně zamítnuté žádosti existence skutkového či právního důvodu, který povede k vydání vyhovujícího rozhodnutí o žádosti. Řečeno jinak, pravomocně zamítnutí žádosti o povolení obnovy netvoří překážku pro vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu.

33. Jak již bylo uvedeno (a citováno) výše, správní orgán I. stupně se s obsahem žalobcovy žádosti vypořádal s pomocí odkazu na odůvodnění rozhodnutí správních soudů vydaných ve věci žádosti o povolení obnovy. I když lze připustit, že správní orgán nemusí při odůvodňování svých rozhodnutí znovu podrobně vypořádávat každý argument účastníka řízení, pokud se ve svých předchozích rozhodnutích on či správní soudy již danou problematikou důkladně zabývaly, nemůže zcela rezignovat na vlastní úvahu, v níž alespoň v nezbytné (minimální) míře osvětlí, jaké shodné rysy má posuzovaný případ s jinými, již pravomocně vyřešenými případy. Správní orgán I. stupně konstatoval, že veškeré důkazy, které žalobce v žádosti a doplňujících podáních označil, již byly vyhodnoceny v předchozích správních a soudních řízeních. Zjevně přitom přehlédl, že Nejvyšší správní soud se v jím odkazovaném rozhodnutí nezabýval hodnocením obsahu prohlášení, resp. svědectví R. M. a J. P. a prohlášení J. N., neboť pouze aproboval závěr vyslovený v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2016 č.j. 8 A 129/2015-70, že se nejedná o dříve neznámé důkazy, které nemohl účastník v původním řízení uplatnit, resp. že v případě prohlášení J. N. byl tento důkaz znám a uplatněn, avšak v rámci přezkumu rozhodnutí týkajícího se povolení obnovy se správní soud nemůže zabývat přezkumem postupu správních orgánů a soudů v jiných řízeních, tedy nemůže posuzovat, zda správní orgány či správní soudy pochybily a tento důkaz nezohlednily. Jak již soud uvedl shora, pouhá skutečnost, že tyto důkazy nemohly být důvodem pro povolení obnovy původního řízení, neznamená, že jsou současně vyloučeny i jako důvod pro vydání nového rozhodnutí. Jinými slovy řečeno, Nejvyšší správní soud se v rozsudku ze dne 30. 11. 2017 č.j. 8 As 144/2016-93 nezabýval otázkou, zda by bylo možné na základě předložených důkazů původní žádosti vyhovět, a tedy implicitně tím, zda lze na jejich základě vydat nové rozhodnutí. Soud k tomu dodává, že v rozsudku ze dne 27. 5. 2016 č.j. 8 A 129/2015-70 Městský soud v Praze sice na straně 7 odůvodnění konstatoval, že „*ani v případě, že by soud tyto svědky (míněno svědky R. M. a J. P. – poznámka soudu) považoval za „nové“ ve smyslu § 100 odst. 1 správního řádu, tj. žadatelé neznámé, nemohla by jejich svědectví vést k obnově řízení, neboť nevypověděli ničebo o žádných skutečnostech dříve neznámých v tom smyslu, jak tento pojem chápe citované ustanovení (...)*“, avšak ani tento náznak hodnocení obsahu předložených prohlášení není dostatečný pro závěr, že v nyní posuzované věci nelze vydat nové rozhodnutí. Nadto správní orgán I. stupně ani žalovaný explicitně na tuto část rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2016 č.j. 8 A 129/2015-70 neodkázali. Povinností správního orgánu I. stupně, resp. žalovaného bylo posoudit předložené důkazy z hlediska jejich obsahu a učinit vlastní závěr o tom, zda žalobce prostřednictvím těchto důkazů prokázal skutečnosti podstatné pro vydání nového rozhodnutí o původně zamítnuté žádosti, či zda se jedná o skutečnosti, které vydání nového rozhodnutí nemohou odůvodnit. Protože tak správní orgány obou stupňů nečinily, je nutno dospět k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť je vybudováno na závěrech, které nemají oporu v aplikované právní úpravě.
34. Výše uvedené závěry platí i pro posouzení dalších v žádosti označených důkazů, a sice oběžníku č. 20 ministerstva vnitra ze dne 24. 8. 1945 a výnosu ministerstva vnitra ze dne 2. 5. 1946 zveřejněného ve Věstníku MV č. 5/1946. Správní orgán I. stupně i ohledně těchto důkazů pouze

bez bližší specifikace odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu a uvedl, že k těmto důkazům se vyjádřil Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 27. 5. 2016 č.j. 8 A 129/2015-70 na straně 8. Soud nicméně musí konstatovat, že v uvedeném rozsudku se věnoval dotčeným důkazům jen okrajově s důrazem na to, že tyto důkazy nebyly ani v žalobě specifikovány jako nové důkazy či důkazy obsahující dříve neznámé skutečnosti. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně i napadené rozhodnutí postrádá přezkoumatelné posouzení obsahu těchto důkazů v intencích žádosti o vydání nového rozhodnutí, tj. jejich posouzení z hlediska § 101 písm. b) správního řádu, nezbývá soudu než uzavřít, že správní orgány obou stupňů nedostály své povinnosti odůvodnit svá rozhodnutí v souladu s relevantní zákonnou úpravou.

35. Ve světle požadavku na řádné a se zákonem souladné odůvodnění neobstojí napadené rozhodnutí ani z pohledu porušení principu rovnosti namítaného v žádosti. Správní orgán I. stupně se touto částí žádosti nezabýval vůbec a žalovaný v napadeném rozhodnutí na straně 5 jen obecně konstatoval, že správní orgán I. stupně převážně postavil odůvodnění svého rozhodnutí na odkazech na rozsudky, které se s danými argumenty žalobce vypořádaly, k čemuž dodal, že porušení principu rovnosti by znamenalo porušení ústavnosti, které v daném případě již posuzoval Ústavní soud, jenž dospěl k závěru, že základní práva žalobce porušena nebyla. Soud je nucen konstatovat, že v rozsudku, na který správní orgán I. stupně odkázal, se Nejvyšší správní soud k otázce namítaného porušení rovnosti vyjádřil pouze tak, že posouzení toho, zda činnost původního žadatele má být porovnávána s činností jiných žadatelů, je věcí případného obnoveného řízení, nikoli řízení o povolení obnovy řízení. Jelikož správní orgán I. stupně a stejně tak i žalovaný zcela rezignovali na vlastní úvahu o relevanci námitky porušení principu rovnosti z hlediska vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu, je napadené rozhodnutí nezákonné i pokud jde o posouzení této části žádosti.
36. Nedůvodnou soud naopak shledal námitku, v níž se žalobce domáhal posouzení potvrzení ONV v Jindřichově Hradci z roku 1960. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 11. 2017 č.j. 8 As 144/2016-93 totiž přisvědčil Městskému soudu v Praze, že toto potvrzení je pouhou reprodukcí důkazu jiného (údajů obsažených v rejstříku žádostí o různé druhy osvědčení o československém státním občanství), resp. jeho mylnou interpretací. Neobsahuje žádné dříve neznámé skutečnosti a s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007 č.j. 3 As 8/2006-136 nelze mít za to, že by mělo podporovat tezi, že zemřelému bylo osvědčení typu B vydáno. V případě tohoto namítaného důkazu tedy byla v rozhodnutí, na které správní orgán I. stupně odkázal, posouzena jeho věcná bezpředmětnost, tj. byl hodnocen jeho skutečný obsah. Žalobce, který pouze namítal, že žalovaný opomněl hodnotit, zda lze provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve vztahu k tomuto důkazu, se tak svou námitkou mýjí se skutečným odůvodněním napadeného rozhodnutí, které tvoří s rozhodnutím správního orgánu I. stupně jeden celek.
37. Ve vztahu k dalším žalobním námitkám soud uvádí, že je prozatím předčasné zabývat se způsobem, jakým budou správní orgány hodnotit dosud řádně neposouzené důkazy. Z výše popsaných výkladových východisek je nicméně zřejmé, že nové řízení, resp. vydání nového rozhodnutí není jakkoli podmíněno řízením o povolení obnovy, resp. výsledkem tohoto řízení. Změna rozhodných skutkových či právních skutečností bude zpravidla důvodem pro vydání nového rozhodnutí, přičemž žalobce právě změnu okolností namítá. Hodnocení toho, zda zemřelý splňoval podmínky pro zachování československého občanství, může správní orgán provést teprve poté, kdy učiní závěr o skutkovém stavu na základě skutkových zjištění plynoucích ze žalobcem předložených důkazů.
38. Z výše popsaných důvodů soud podle § 78 odst. 1 s.ř.s. rozsudkem zrušil napadené rozhodnutí pro jeho nezákonnost. Vzhledem k tomu, že důvody nezákonnosti dopadají také na rozhodnutí

správního orgánu I. stupně, soud ve smyslu § 78 odst. 3 s.ř.s. přistoupil i ke zrušení tohoto rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Podle § 78 odst. 5 s.ř.s. je správní orgán v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným soudem v tomto zrušujícím rozsudku. V dalším řízení správní orgán na základě obsahu žalobcem předložených důkazů, vyjma potvrzení ONV v Jindřichově Hradci z roku 1960, posoudí, zda zemřelý splnil podmínky pro zachování československého státního občanství ve smyslu § 2 odst. 1 dekretu prezidenta republiky, a zda jsou tak dány důvody pro vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu. Pokud dospěje k závěru, že žalobcem uváděné skutečnosti odůvodňují vydání nového rozhodnutí, posoudí rovněž, zda novým rozhodnutím nedojde k zásahu do práv jiných subjektů nabytých v dobré víře (§ 102 odst. 7 správního řádu).

39. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobci, jenž byl ve věci úspěšný, náleží náhrada nákladů řízení, která spočívá jednak v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3.000,- Kč a dále v odměně advokáta ve výši 3.100,- Kč za jeden úkon právní služby stanovené podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to v rozsahu 3 úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, účast u jednání). Žalobci rovněž náleží náhrada hotových výloh podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300,- Kč za každý úkon právní služby a dále náhrada za čas promeškaný v souvislosti s poskytnutím právní služby podle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu po 100,- Kč v rozsahu dvou půlhodin podle § 14 odst. 3 advokátního tarifu. Náklady právního zastoupení žalobce jsou dále tvořeny částkou 2.184,- Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s.ř.s.). Celková výše náhrady nákladů řízení, kterou je žalovaný povinen zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce, činí 15.584,- Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 10. února 2022

Mgr. Martin Kríž v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Viterová